СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 85. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 12 квітня 1935. VOL. XLIII. No. 85. Jersey City, N. J., Friday, April 12, 1935. THREE CENTS

ПЛЯНИ ПРЕЗИДЕНТА ПРО ВИДАННЯ МІЛІЯРДОВОЇ ЗАПОМОГИ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт відкрив уже деякі свої пляни про видання суми 4 міліярдів 880 міліонів долярів, відданої йому до розпорядимости недавно ухваленим законом конґресу. Думає він видати її найдальше до 1-го липня 1936-го року. Найбільше гроша видаватимуть десь у листопаді 1935-го року.

Провідники адміністрації припускають, що коли уряд почне видавати відповідно велику частину досить скоро, то це причиниться до поправи бизнесу настільки, що вже не буде треба видавати всеї суми.

Уряд уже задумує подвоїти число робітників „цивільних консерваційних таборів" та видати на цю ціль що найменше 600 мілionів долярів. Мають поділити край на смуги, з котрих кожда має мати коло 30 квадратових миль, щоб робітники працювали все в тій самій смузі та не переносилися з місця на місце.

УРЯД УМІШУЄТЬСЯ В СПІР У ҐУМОВІМ ПРОМИСЛІ.

ВАШИНҐТОН. — На припоручення президента Рузвелта секретарка праці Френсис Перкинс запросила представників трох ґумових підприємств з Акрона, Огайо, на конференцію до Вашинґтону, щоб довести до якоїсь згоди між підприємцями та робітниками в справі робітничої заплати та признання юнії.

Якби не це вмішування уряду, робітники були би вийшли на страйк у наступний понеділок. Робітники сподіваються, що департамент стейту придумає якусь формулу угоди, яку будуть могти приняти обі сторони, але провідники юній ґумових робітників не видали в справі запросин ніякої публичної заяви.

ВЖЕ НЕ ТРЕБА БУДЕ ОДНОГОЛОСНОГО РІШЕННЯ ПРИСЯЖНИХ СУДДІВ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Сенат стейтової леґіслятури Ню Йорку приняв одноголосно резолюцію, щоб запропонувати населенню стейту приняти через загальне голосування поправку конституції в тому напрямку, щоб набудуче не треба було до засуду обвинуваченого однодушної ухвали цілої лави присяжних суддів, як це є тепер. Вистарчить, коли за засуд заявляться 10 голосів проти 2. Тільки для видачі присуду за вбивство першого ступня, за яке належиться кара смерти, треба буде, як досі однодушности всіх присяжних суддів.

Коли й нижча палата стейтової леґіслятури прийме цю ухвалу та коли ціла леґіслятура прийме її ще раз в наступнім році, тоді уряд стейту віддасть цю резолюцію народови до потвердження загальним голосуванням в 1937-мім році.

ВАЖНІ ЗДОРОВНІ РОЗСЛІДИ.

ДІТРОЙТ. — На річних зборах Американського Інституту Відживлювання прочитали С. Г. Кінґ і М. Л. Ментон, професори Питсбурського університету, реферати про свої розсліди над відживлюванням, котрі вказують на велику вагу так званої вітаміни „сі" для розвою недуги артеріосклерози, себто звапніння жил.

Вітаміна „сі" знаходиться в більшій скількости в усіх цитрусових овочах, як помаранчах, цитринах, „ґрейпфрут", у помідорах та в зеленій городині; найбільше її в паприці. Коли людина зовсім не має цеї вітаміни, вона занепадає на шкробут. Але навіть як вона ще шкорбуту не має, а цеї вітаміни не заживає у відповідній скількости, то людина показує ріжні ненормальні тілесні прояви.

Д-р Рей Деґз, професор Рочестерського університету, прочитав реферат про вагу печінки як поживного середника для матерей, що плекають дітей. Деґз переводив ризсліди з годівлею щурів печінкою й переконався, що всі щурі, котрі живилися печінкою, родили багато більше потомство, як інші.

СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ.

НЮ ЙОРК.—Коло фабрики підприємства „Нешенел Бискит Ко." відбулася в середу велика демонстрація страйкарів і їх симпатиків, у котрій взяли участь коло півтори тисячі робітників. Поліція виступила гостро проти демонстрантів, бо підприємство постаралося про тимчасовий приказ суду, котрий забороняє застрашувати тих робітників, що не хочуть приставати до страйку.

Поліція розганяла демонстрантів силою та арештувала 10 осіб. Соціялістичний лідер Норман Томас скаржився перед мейором міста, що поліція вживала сили й брутальних способів зовсім безпотрібно.

ОБКРАДАЛИ „ФОНД ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ".

В Хожові арештували бувшого голову комітету помочі для безробітних, Юліяна Ґжондзєля, та його урядника, бувшого касієра Фонду Праці, Тадея Коціка. Їх обвинувачують за спроневірення кількадесять тисяч злотих, що були призначені з Фонду Праці для безробітних.

СПРАВА ВІЛЕНЩИНИ.

Шведський сенатор Карло Ліндґаґен зголосив у сенаті в Стокгольмі внесок у справі Литви. Він домагається, щоб шведський уряд поміг Литві перед Союзом Націй: 1) у вирішення віленської справи на користь Литви і 2) в охороні Клайпеди (Мемель) і Литви перед німецькими зазіханнями.

„В самій Вільні населення є дуже мішане — говорив сен. Ліндґаґен. — Та треба взяти під увагу не місто, а села на Віленщині".

Виступ сен. Лінґаґена викликав обурення в польській пресі.

БІЙ ПРИ ПОМОЧІ НАРОДИН.

Італійський часопис „Пополо д'Італія" оголосив статтю на тему чимраз більшого числа народин у Німеччині. Стаття доходить до таких висновків: „Наслідки незвичайно сильного приросту німецького населення є ясні: з поворотом Саршини та при звичайному щорічному прирості населення від 1934-го року Німеччина наближається своїм числом до 68 мілionів мешканців. Якщо приріст буде однаковий, за чотири роки Німеччина осягне 70 мілionів населення. Ще перед 1950-тим роком буде вона мати 80 мілionів. Ця маса буде натискати на всі кордони та буде притягати чимраз більше всі німецькі меншини по сусідніх краях (на основі фізичного закону про масу). Тому не будемо нічого ворожити, бо майбутнє є самозрозуміле і льогічне"...

ЩІПЛЯНКА ПРОТИ РАКА.

На засіданні Французької Академії Наук у Парижі проф. Бефедка і д-р Л. Ґрос з Інституту Пастера в Парижі виголосили реферати про нову щіплянку проти рака. Ракова тканка, вщіплена під шкіру миші, викликує без винятку смертну хоробу, зате та сама тканка, защіплена в малій скількости в самий нашкірень, викликує на шкірі бородавки, що за кілька тижнів зникає безслідно. З тою хвилиною звіря стає відпорним на хоробу рака і можна йому впорскнути навіть велику скількість ракової тканки під шкіру, не викликуючи ніяких виявів хороби.

ЗАСУДЖЕНО ФАЛЬШІВНИКА ЧЕКІВ.

Суддя Гвитл у Вінніпеґу засудив фальшівника чеків Мет-Мейкетора на 4 роки тюрми. Мейкетора арештовано 5 січня в одній з місцевих ювілерських крамниць, де він купив перстень за 125 долярів і хотів заплатити за нього підробленими подорожніми чеками. Коли його арештовано, то знайдено при ньому пятьсот долярів готівкою і 40 підроблених подорожніх чеків („тревелерс чекс"). Пять таких чеків Мейкетор був уже виміняв на гроші в двох місцевих банках.

ЗАМІСЦЬ ЗОЛОТА — 1000 СКРИНЬ СТАРИХ ДОКУМЕНТІВ.

На інтерпеляцію одного з румунських послів відповів товариш міністра закордонних справ Рудалеску, що совєтська Росія звертає румунський скарб, забраний свого часу до Москви.

Усі сподівалися загально, що Совєти звернуть золото, тимчасом звернули вони 1000 скринь старих паперів. Золото і їм здасться.

500 ЛЮДЕЙ ЖЕРТВОЮ ОБМАНЦІВ.

Судово-слідчі власти в Катовицях ведуть від кількох місяців слідство в асекураційній і вальоризаційній афері проти Рози, Леона і Франца Бухаліків з Пйотровиць та проти Марти Шварцер з Катовиць. Вони творили знаменито зорґанізовану ґрупу асекураційних і вальоризаційних обманців, що змогли Т-во „Вікторія" та інші асекураційні товариства наразити на кількадесять тисяч злотих втрати. Також особи, що поручили обманцям вальоризацію своїх поліс, втратили цим робом понад 30,000 злотих. Жертвою діяльности тих обманців впали понад 500 осіб.

ПОЛІТИЧНА ОЛИВА.

Староство в Сяноці засудило 15-літнього хлопця з Костарівець, Романа Звірика, на 5 днів арешту, або 15 зл. кари за те, що хтось налив до криниці місцевого „русского", Володимира Звірика, оливи, а пошкодований та командант поліції набрали переконання, що це зробив Роман Звірик з пімсти за розвязання Кружка „Рідної Школи", до чого причинився Володимир Звірик. Суд, що до нього відкликався Роман Звірик, увільнив його від вини й кари, бо не було ніякого доказу, що він те зробив.

ГАРНИЙ СУДДЯ.

У Букарешті прогнали зі служби суддю Антона Петреску за хабарництво й спроневірення грошей. Кажуть, що він узяв 94 тисячі хабарів, доповнив надужиття при секвеструванні фірми „Бурн і Ко.", а також забрав неналежні йому дієти іншого судового урядовця.

САМ ПЛАТИВ СОБІ ПЛАТНЮ.

Перед перемиським судом станув перед кількома днями секретар пятьох громад мостиського повіту, Павло Валашек, за спроневірення 3,500 зл. Він боронився тим, що громади не виплачували йому платні, і тому він приневолений був заплатити собі сам. Його засуджено на 8 місяців вязниці з припиненням кари.

НЕ БАВИТИСЯ РЕВОЛЬВЕРОМ.

У Варшаві до мешкання робітника І. Палашевського прийшла у відвідини до його доньки Ядвиги її товаришка, 10-літня Г. Новіцька. За хвилину до мешкання прийшли два брати Ленарчики. Один з них виняв револьвер та став ним бавитись. Учениці вже хотіли залишити кімнату, коли нараз упав тоді стріл і куля поцілила в голову 10-літню Г. Новіцьку. Вбивник крикнув „Боже, що я зробив" — і втік, а другий брат повідомив про все поліцію. Дівчина померла, а вбивника шукають.

ЗАКОПАНИЙ У ЗЕМЛІ СКАРБ ЗДЕВАЛЮВАВСЯ.

Підчас війни втік до Варшави багатий російський промисловець, Гр. Іссаков. Тепер звернувся він до совєтського консуляту з проханням, дозволити йому поїхати в околиці Києва та відкопати там скарб, що його він там закопав у землю ще перед війною. Половину того скарбу Іссаков рішився видати совєтському урядови. Совєтські власти згодилися на предложення Іссакова. Справді Іссаков віднайшов сховані в землі гроші, але — на його превелике розчарування — 90 проц. цілої суми творили царські рублі, а решта 10 проц. золото і преціози. Рублі сьогодні безвартісні. Іссаков дістав около 10,000 злотих і з того мусить ще заплатити кошти цілої справи.

„ТАЛМУД У НЕЖИДІВСЬКИХ ОЧАХ".

Під таким заголовком появилася недавно в Берліні книжка Л. Люшенського, про яку говорить „Фелькішер Беобахтер" між іншим таке: „Кожен націонал-соціяліст обовязаний знати Талмуд. У Талмуді замкнені докладні приписи, як обкрадати й визискувати не-жидів. Відповідно до Талмуду, все належить до жидів. Є в ньому науки, які кажуть, що не-жиди не є людьми, але худобою. Зміст книжки поділений на такі розділи: крадіж, грабіж, обманство, лихва, душогубство, влада над світом, засади поведінки з не-жидами, теольоґія, чудеса й т. п. Цей твір є найобширнішим, нежидівським перекладом Талмуду з точними відсилачами до европейських та латинських текстів".

ЯК ЦЕ НАЗВАТИ?

Кацапська бундючність доходить до нахабности. Хоч самі свої видання друкують уже фонетикою, бо переконалися про те, що їхня етимольоґія не має найменших підстав, щоби втриматися, вони виступили з домаганням до апостольського адміністратора, щоб він завів у поручених йому деканатах етимольоґію. З таким домаганням приїхала, кажуть, до нього депутація зі Львова. Оповідають, що о. Масцюх відповів депутації, що він приїхав на Лемківщину навертати православних, а не робити політику.

СТИХІЙНИЙ НАХИЛ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНСТВА ДО ОСВІТИ.

Ужгородський кореспондент брненських „Лідових Новін" завважує між іншим, що іноді просто треба подивляти, з яким захопленням горнуться українські селяни Закарпаття до освіти. Він наводить один факт. А саме недавно оповідала йому народня вчителька з глухого села серед глибоких гір, що вона вела там вечірні доповняючі курси для тих, що вже закінчили школу. На ці курси ходило також багато старших осіб. І вони не подарували їй ані одної години, як бувало вона з важних причин мусіла відложити вечірнє навчання. Приходили потім до неї і впоминалися, щоб додатково відбула опущену годину.

Для нас це явище тим відрадніше, що його стверджує Чех на сторінках свого досить поширеного щоденника.

ЯВОРІВЩИНА ГОЛОДУЄ І БЛАГАЄ ПОМОЧІ.

ЯВОРІВ (Галичина). — Заходом Філії „Сільського Господаря" скликано 18-го березня в Яворові анкету в справі ратування Яворівщини від голоду. В анкеті взяли участь яких 200 представників повіту. Стверджено, що вже по деяких повітах збирають харчі для голодуючої Яворівщини. Комітет рішив звернутися до всеї української преси, щоб допомогла вести ратункову акцію, бо положення повіту гірше, ніж можна було припускати, а повіт не є в силі побороти голодову катастрофу власними засобами. Крім харчів треба ще населенню насіння на засіви.

„ПРОСВІТА" — ЯВОРІВЩИНІ.

ЛЬВІВ. — Головний виділ товариства „Просвіта" звернувся з гарячим зазивом до своїх філій і читалень, щоб вони негайно зорґанізували допомогу для голодуючих братів і сестер у Яворівщині. В зазиві підкреслено, що Яворівщина є гарно зорґанізована і національно свідома, та що вона завжди сповнювала совісно всі свої національні обовязки.

НЕ ДАЮТЬ ГОВОРИТИ ПО УКРАЇНСЬКИ.

ЛЬВІВ. — У міській раді у Львові виступив на засіданню з промовою, як пише „Курієр Львовскі", одинокий український радний І. Стевчак, і зачав говорити по українськи. З лав вшехпольських радних посипалися „протести". Президент звернув увагу бесідникови, що в нарадах ради міста Львова обовязує польська мова. По такій заввазі п. Стевчак зійшов з трибуни і не хотів далі говорити.

КОНКУРС НА ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ.

ЛЬВІВ. — Видавництво „Наш Прапор" почало видавати бібліотеку драматичних творів для аматорських вистав. Уже появилася перша книжка. Є нею драма на три дії з козацької бувальщини, Меріям-Лужницького, на тлі відомої пісні „Ой Морозе, Морозенку". Розписано тепер конкурс на дальші твори. Темою тих творів має бути наше сучасне громадянське життя або історичне чи побутове з нашого минулого, яке торкалосяб невикористаних іще досі сторінок нашої історії, чи побуту.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ (Офінор). — Музичний сезон у Парижі відзначився в останніх днях кількома поважнішими маніфестаціями української музики, які притягли до себе увагу французької музичної критики. З них можна відмітити концерт української пісні в стилізації композитора Ю. Пономаренка, якого річи були виконані з великим успіхом визначнішими солістами та секстетом під проводом А. Чехівського. Одночасно музична преса подає про вихід з друку великої суїти українського композитора Якименка, колишнього професора московської консерваторії, написаної на українські теми і затитулованої „Над Дніпровою хвилею". На думку знавців, ця суїта, заховуючи вповні український характер, одночасно стоїть нарівні з найліпшими творами сучасних европейських композиторів.

РАДІЮТЬ З ТОРГОВЕЛЬНОГО ДОГОВОРУ З НІМЕЧЧИНОЮ.

МОСКВА (Росія). — Світова преса розписується широко про французько-совєтський союз, а совєтські ґазети навіть про це не згадують. Зате пишуть дуже обширно про заключення торговельного договору з Німеччиною, кажучи, що це є шлях до европейського замирення.

МУШТРУЮТЬ МОЛОДЬ НА ВІЙСЬКОВИЙ ЛАД.

МОСКВА.—Яких 5,000,000 молодих комуністів, у віці від 16 до 24 років, запряжуть тепер до военної підготовки. Вся та молодь мусітиме набути обовязково повне військове і технічне знання. На протязі 1935 року кождий чи кожда з цеї молоді будуть мусіти принаймні раз злетіти з літака з леґкопадом.

УКРАЇНСЬКІ ДАРУНКИ ЖИДІВСЬКИМ КОЛЬОНІСТАМ.

БІРОБІЖАН (СССР). — З нагоди першого совєтського конґресу жидівської автономної републики надсилають жидівським кольоністам численні дарунки. Цю републику основано в 1928 р. Має вона тепер коло 50,000 кольоністів — Жидів, що виеміґрували головно з України і Білорусі. Телеґрафічне виеквіпування вислано републиці з Харкова. З того самого міста і Вітебська вислано теж дарунки з одежі. З Києва вислано прилади для шкіл, а з Дніпропетровська — залізні рури.

ПОДРУЖЕ, ЩО СТАЛО НАЦІСТИЧНИМ СВЯТОМ.

БЕРЛІН. — І за цісарських часів не було більшої помпи, як було її видно при шлюбі ґенерала Ґермана Ґерінґа з дуже популярною артисткою Еммі Зонneman. Ґерінґ, міністер авіяції і права рука Гітлера, був відомий як вірний і зразковий муж померлої першої жінки, а вона була зразком невинности німецької жінки. Він був знаменитим жовніром, а вона знаменитою акторкою. Сотки тисяч людей приглядалися „молодій парі", якій, як казав епископ, „щастя бажає ціла німецька нація".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПІСНЯ.

В часі, коли повисли над нашими рідними сторонами воєнні хмари; коли ми відчуваємо, що не є як слід готові до нових подій, коли тут в Америці добиває наші робітничі маси економічна депресія; коли може в неодну душу закрадається зневіра; коли ми хотіли би бути обєднаними, але ними не є — то хочеться знайти щось таке, що нас звеселилоб і обєдналоб. І от це наводить нас на те, щоб згадати наш правдивий скарб: нашу пісню. А згадуємо про неї ще й тому, що саме минулої неділі мали ми нагоду в Ню Йорку знов почути її в цілій її повазі й силі.

Згадуючи за неї, вертаємось до того, про що вже писалося на тімсамім місці від довгого ряду літ. А це є те, що булоб нашим непрощеним гріхом і національним злочином, колиб ми не використали в Америці тих великих музичних сил, які тут прибули зі старого краю. Це ми писали тому кілька літ зприводу першого виступу обєднаних хорів нюйорської околиці під проводом нашого композитора М. Гайворонського, й це повторюємо тепер зприводу нового виступу тих же хорів під проводом нашого незрівнаного дириґента О. Кошиця. Тепер треба ще до цього додати, що ми маємо тут іще й інші знамениті музичні сили, про що знає мабуть кождий, хто тими справами сяк-так цікавиться. Отже маємо цілий ряд знаменитих фахових сил, знавців нашої пісні й музики, які виросли на рідній землі й звідтам набралися властивого відчуття нашої пісні й музики, бо про їхню загальну музичну освіту в краю чи за границею нема потреби згадувати. На нашу думку, ті люди з краю можуть і повинні виховати тут нове музичне покоління з тут родженої нашої молоді, яке потім повинно продовжувати їхнє діло з такою пошаною до пісні й музики, як її мають теперішні наші краєві музичні представники. Того роду праця отих представників разом з нашими тутешніми вчителями і дириґентами і з нашою молодю на тім культурнім полі зміцнять дуже сильно наш національний ґрунт в Америці. Наша пісня і музика цілком певно зможуть нам заховати ще на довго нашу молодь, особливо, коли ми вийдемо з парафіянщини, себто загумінковости і зарозумілости поодиноких дириґентів, а поведемо працю в такий спосіб, як це зробили дяковчителі нюйорської округи. Оттакі на велику скалю зааранжовані виступи під проводом наших музичних мистців принесуть величезні користи для загальної справи. Тепер може ще їх не видно. Тепер ще є забагато клопоту з такими виступами, забагато труду й витрати гроша, а замало можливо зрозуміння ваги цеї справи з боку загалу. Та це все згодом виправиться. І оживиться наше життя і запалиться нашу молодь принаймні до української пісні й музики. А вже й це буде добре, бо пісня затягне молодь згодом і до іншої праці.

ЧИ ЗНАЮТЬ ПРО НАС ЧУЖИНЦІ?

Нераз нам здається, що чужинці тому мало симпатизують з нашим рухом, а деколи навіть нас кривдять, бо про нас мало знають. В цьому є частина правди, але тільки частина. Бо нема сумніву, що щоб дати комусь поміч, то в першій мірі треба його знати. Але це ще питання, чи, знаючи когось, ми відразу згідні дати йому поміч... Про гітлерівську Німеччину нині далеко всі більше пишуть і більше знають ніж про попередню Німеччину; але це ще не значить, що з нею більше симпатизують. Видно, в політиці є ще інші сили крім широкої реклями; і якраз ці інші сили мають на біг політичних подій переважаюче значіння.

Бо чи справді в роках 1917—1920 західньо-европейські держави про нас нічого не знали? Таке питання виринає, перечитуючи книжку **"The Ukraine"**, видану анґлійським міністерством заграничних справ у 1920 році. Ця невелика книжка, бо має всього сто сторінок, могла би стати зразком і для наших учених, як треба писати про свій край і який поміщувати матеріял, щоб зацікавленому чужинцеви дати бодай приблизне поняття про цілість усіх наших проблєм. Згадана книжка складається з чотирох головних розділів:

I. Фізична і політична ґеоґрафія. Цей розділ містить матеріял про ґеоґрафічне положення України, її кордони, поверхня, морські береги і річна сестема; клімат, санітарні відносини, раса і мова; заселення, себто густота, розміщення і кольонізаційні заходи.

II. Політична історія, містить: період Київської Руси, від 850—1340 року. Другий період: литовсько-польське панування (1340—1795), третій період: російське панування від 1795—1917, і четвертий період, від 1917 року почавши.

III. Соціяльні і політичні відносини. Цей розділ містить такі підвідділи: релігійний, виховний, політичний, суспільний. Останній обговорює такі теми: український націоналізм, Україна і Росія, Україна і Польща, Україна і Румунія, Україна і Жиди.

IV. Економічні відносини. Цей розділ є найдовший зі всіх і, хоч скупчено, але надзвичайно фахово обговорює такі економічні питання: комунікаційна сітка, себто шляхи, залізниці, ріки і канали, почта, телеґрафи і телефони; порти, корабельні лінії і телеґрафічні получення з чужими краями. Далі йде опис індустрії, хліборобства, рибальства, копалень, внутрішньої і зовнішньої торговлі, фінансів і т. п.

Як зразок солідного опрацювання наведемо тут один уступ, що обговорює індустрію України:

„Вироби. Виробна індустрія грає відносно малу ролю в економічному житті України. Край не витворює достаточно для своїх власних потреб і імпортує з чужих країв та з інших частин Росії. Але є два важні винятки в цьому відношенні, а саме витвір харчових продуктів, а також продукція заліза і сталі.

„Шістьдесять вісім відсотків усього краєвого виробу складаються на виріб харчових продуктів. Промисл, який цей виріб витворює, є ріжноманітний; до нього входять також млини, цукроварні, а то й інші фабрики, які залежать у цілости або частинно на виробі цукру, як наприклад виріб цукорків, консервових овочів, далі дестилярні моляси, пиво-і вино-курні. Більшість з тих підприємств розпоряджають малим капіталом і звичайно містяться десь близько достави сирівців. Але в сусідстві Києва цукроварні і їх галузи є продуктивні на велику скалю і багато з них є фінансовані заграничними капіталами.

„Близьке сусідство донецьких копалень вугля, заліза і манґану дало можливість Україні стати цілковито самовистарчальною у відношенні до продукції заліза і сталі, а навіть засоблювати цими продуктами цілу Росію. Олово, штабове залізо, дахове залізо, залізні шини, осі, рури і всяке інше купецьке залізо витворюють у залізних фабриках, положених в околицях копалень, і ці фабрики безнастанно зростають. Ці фабрики є рідко положені у великих замешкалих центрах, але майже з правила знаходяться в малих містечках, а навіть селах, з яких деякі з того й тільки живуть, що дають приміщення робітникам.

„Витвір сирої сталі й заліза, першого ступня обрібки, під рубрикою Бесемер і Томас штаби, процесу Мартина штаби, ляті рури й інші залізносталеві вироби виносили в 1906 році 1,300,000 тон, а в 1910 р. 1,900,000 тон. Витвір заліза і сталі другого ступня обрібки, під рубрикою Т і Н бальків, шин, бляхи, дроту, дахового заліза, руштовань, пружин, усякого купецького заліза і осей у 1906 р. виносив 1,602,258 тон. В попередньому році цілий витвір обидвох ступнів виносив біля 45 відсотків усього витвору цілої Росії, а в другому році 55 відсотків.

„Хліборобські машини є в постійному попиті. На початку їх треба було в цілости спроваджувати із заграниці, але в останніх роках виріб тих машин почав чимраз більше зростати на Україні. Хоч мита на хліборобські машини є низькі, а на деякі роди зовсім нема мита, то проте машини, витворені в краю, знаходять чимраз більший попит. Деякі скомпліковані машини Україна ще далі мусить спроваджувати з чужих країв, але проте можна сподіватися, що по якімсь часі Україна буде засоблювати себе сама всіми хліборобськими машинами. В 1913 році, зі всіх 770 фабрик хліборобських машин у Росії, 271 були на Україні. Вартість машин, витворених українськими фабриками, виносила 31,000,000 рублів, а вартість усіх інших фабрик 54,000,000 рублів. В додатку до фабричної продукції є ще багато домашніх вирібників, які працюють поодиноко, або зорґанізовані в малих синдикатах.

„Головні фабрики хліборобських машин знаходяться в херсонській, катеринославській, таврійській і харківській ґубернії. Фірми Джан Ґрівс і Ко., Е. Л. Матіяс і Сини (в Бердянську), Гартман і Ко. (Луганськ), Г. А. Кляссен (Софійськ), Р. і Е. Елсворс (Єлисаветгород), І. І. Ген (Одеса), і Франц Шредер (Ной Гальбштадт) належать до тих, що роблять найбільший бізнес, а їх назвища вказують дуже виразно, до якої міри чужі підприємства втиснулись у цю ділянку".

З подібною фаховою докладністю описує ця книжка й інші ділянки українського життя. Про період русифікації України, наприклад, пише ось що: „Росіяни, не зважаючи на місцеві протести, переводили нагальну русифікацію. Після остаточної побіди над Турками у східній Европі і після анексії Криму 1783 р. Росія окружила Україну зі всіх сторін. Декретом з 1763 і з 1783 р. обернено українських селян у кріпаків; але 1785 р. українській шляхті привернено ті самі привілеї, які мала російська шляхта. Того самого року козацькі полки переіменовано на лад імперіяльних полків, а 1780 р. впроваджено адміністративний поділ на імперіяльні „ґубернії". Суспільне виховання потерпіло враз з тим замітну поразку. В 1768 р., зараз після здавлення останнього гетьманату, в окрузі, яку нині творить чернигівська ґубернія, було 134 школи, або одна школа на 746 мешканців; у 1875 році в тійсамій окрузі було тільки 52 школи, себто одна школа на 6,730 мешканців".

Докладно також описує роки 1917—1920. Про німецьку окупацію читаємо там ось що:

„Дня 9-го лютого 1917 р. підписано „хлібний" мир у Берестю Литовськім поміж Німеччиною, Австрією, Болгарією й Туреччиною з одного боку, і з Українською Народньою Републикою — з другого. Але фактично, хоч Рада хотіла німецької помочі у своїй боротьбі проти Совєтів, вона не могла ділати проти волі народу і згодитися на всі домагання Німців. Почавши від кінця березня, Німці з одного боку поборювали совєтські війська, але з другого боку також забирали харчові засоби від не-совєтських Українців. Харчова скрута досягла найвищого щабля в квітні і тоді Рата перестала засоблювати армії окупантів.

„В слід за тим, 28-го квітня, армії окупантів повалили Український Уряд Ради і на чолі суспільних справ поставили ґенерала Скоропадського, Росіянина українського походження, з титулом гетьмана. Коли Рада не захотіла абдикувати, Німці 7-го травня арештували її членів і пробували дістати піддержку від великих землевласників у доставі збіжа. Німецький полевий маршал Айхорн видав декрет, яким привернув назад велику земельну власність, розброїв українські полки і зорґанізував армію, слухняну для нього. Опозиція до Німців і гетьмана Скоропадського, який мав диктаторські права і якого піддержували всі ті, що були за привернення старого режіму і що боялися соціяльної боротьби, викликала була розпучливі акти опору, як наприклад палення стирт збіжа, і навіть викликала була протести соціялістів в австрійському парляменті. В міжчасі прийшло до порозуміння між московським совєтським урядом, який (травень 1923 р.) узнав Україну самостійною державою. В червні (13—14) формально підписано російсько-українське замирення.

„В травні 1924 р. вибухло по всій Україні селянське повстання внаслідок драстичних мір, якими керувалися німецькі військові чинники, що завели були по цілому краю воєнний стан. Повстання було звернене проти Німців і проти великих землевласників, які вважали Німців як міліцію для вжитку проти соціялістичного неладу й анархії. Цили цього повстання були виложені в маніфесті „Селянського Конґресу" в Києві, 7-го червня. Конґрес домагався 1) усунути гетьмана, вибраного поміщиками; 2) щоб Україна була „Народньою Републикою"; 3) щоб земля лишилася при народі, 4) щоби було скликане законодатнє тіло. Селяни згодились піддержувати цей конґрес і звертались до Німців, щоб вони не виступали проти Народньої Републики. Але німецькі окупаційні війська далі здавлювали незадоволення серед селян і старалися зібрати харчі гострими засобами, в результаті чого 30-го червня замордовано в Києві фон Айхгорна".

Місце не дозволяє далі наводити цитати з цеї книжки, хоч кожда її сторінка, кождe речення містить у собі стільки змісту. Як уже сказано на початку, видало її анґлійське міністерство закордонних справ іще в 1920 році, на основі матеріялів, як каже її видавець Дж. В. Протеро, що були в посіданні Форен Офіс ще раньше і що були призначені для британських делеґатів на ріжні міжнародні переговори.

Про наші мирові делеґації вже висказано чимало критичних уваг, тому не треба їх тут переповідати. Та всетаки можна замітити: Чи могли ці наші делеґати інформувати чужинців, коли чужинці самі більше від них знали? А далі, коли, не зважаючи на їхнє обзнайомлення, нашій революційній „дипльоматії" всетаки не вдалося за границею осягнути успіхів, то видно, що політичний успіх не залежить тільки від обєктивного обзнайомлення. Обєктивна пропаґанда, що подає тільки цифри і факти про нашу екзистенцію, в найкращому випадку може розбудити серед чужинців апетит орудувати нами як обєктом. Коли ми хочемо стати субєктивним, діючим чинником, який не є предметом у чужих руках, тільки паном власної волі, то мусимо видвигнути за границею власні політичні концепції і пляни, і замість у цілости лишати розвязку нашого питання чужинцям, треба приєднувати чужинців до наших плянів. Та все треба памятати, що заграничана політика кождого народу не зачинається „за границею", тільки вона є випливом того, що діється в краю.

Евген Ляхович.
Лондон.

В. Будзиновський.

ПОМІЧ МЕДВЕДЯ

(Історичне оповідання).

(14)

— Місах і Алмат вийшли з вязниці. Алмат знайшов сторожа і каже:

— Ми хотіли би у вас пepeночувати, бо завтра хочемо з мурзою побалакати про медведя. Чи мурза позволив би нам переночувати разом з Березаном? Хоч се вязниця, то там всетаки ліпше, ніж під голим небом. Ми вже давно не спали під дахом. Тепер ночі осінні, зимні, На добавок, щось хмариться.

— Піду до мурзи і спитаю.

Коли мурза вчув, що хочуть балакати про медведя, значить, продати його, зараз позволив, кажучи:

— Коли той шляхтич знає, що окуп вже йде, не буде такий дурний, щоби втекти. Щоби обезпечитися перед якою несподіванкою, при виході з улуса поставити подвійну варту!

Сторож вийшов і сказав Алматови, що мурза позволив.

— Коли так, — каже Алмат, — то ходи і замкни двері вязниці, бо ми мусимо відійти, щоби з медведем пройтися.

Сторож пішов і замкнув двері на ключ. Алмат взяв медведя на ремінь і став його водити по цілім улусі. Потому вивів його з улуса і пішов далеко в степ. Місах лишився при виході і балакав з вартовими, брешучи так, як набрехав мурзі. Балакаючи так, він довідався, коли під ніч міняють варту. По годині Алмат вернувся з медведем. Місах і він знов пішли до Березана. Сторож відчинив їм двері. Коли відходив, вони сказали йому, що пообідають і полягають спати, бо ідучи сюди, цілу ніч не спали. Запевнили, що медвідь буде лежати під порогом і Березана не випустить.

Сторож відійшов. Місах стягнув з коня невеличкі бесаги з харчами і заніс до хати. Всі три посідали обідати і полягали спати, бо в ночи перед ними стелилася дорога. Попробуджувалися, коли вже вечеріло.

— Пора би вже зачинати, — сказав Місах, — а я ще не рішився, котрого медведя вивести першого. Справжнього чи медвежу шкіру з людським тілом і з людською душею?.

— Я гадав би, що найліпше таки зараз вивести чоловіка, — відповів Алмат. — Ануж варта таки завважає, що медвідь виходить з улуса ще раз, хоч ще не вернувся з попереднього проходу в степ.

— Тому то я провідав, коли міняють варту. Один медвідь вийшов би при тій варті, що тепер стоїть. Незабаром вона відійде і на зміну прийде свіжа, котра не буде знати, що медвідь вже вийшов і ще не вернувся.

Березан, котрий вже вліз в медвежий кожух і застібував живіт, сказав:

— Я гадаю так як Алмат. Бо ануж теперішна варта скаже своїм наслідникам, що медвідь в степу?

— Нехай і так! — сказав Місах. — Як би з медведем був клопіт, то, хоч шкода, можна би його лишити тут. Вийду подивитися, чи в улусі ще крутяться люди.

Місах вийшов і по хвили вернувся, кажучи:

— В улусі вже неначе би живої душі не було. Не диво. Осінний час. Сумерк приходить скоро. На дворі холод і кождий волить сидіти заслонений шкірами від вітру. Тримай медведя, щоби не пішов за нами!

Переодітого за медведя Місах вряв на ремінь, вивів з хати і повів його до виходу. Варта не спинювала його. Коли один спитав, чому не лягає спати, а так пізно виходить в степ, ще й з медведем, Місах відповів:

— Ми цілу днину спали. Виспаний медвідь ревів би цілу ніч і не дав би мурзі спати.

Відійшовши так далеко, що в сумерку варта вже не могла побачити їх, Березан скинув з себе медведя. Оба увійшли в кущі і ждали, дрожачи, бо не знали, як піде Алматові. Також наслухували, чи в улусі спокій, чи може залунає крик варти. Довго сиділи так, аж нарешті відітхнули, бо в степу почули таке кумкання жаби, яким Алмат звіщав Місаха, що пішло добре. По хвили Алмат справді надійшов. Медвідь ішов за ним.

— Я цікавий, чи мурза дуже втішиться окупом? — сказав Алмат.

— Яким окупом? — спитав Березан.

— Що за тебе дістав нашого здихаючого коня. Я ввів коня до хати на твоє місце і лишив його там.

Всі три пішли в гущу, де їх дожидав Ставський з Гранчаком. Не гаючися, посідали на коні, пройшли ліс і вийшовши в степ, пустилися чвалом.

Що сталося, в улусі побачили аж рано, коли всяка погоня вже була спізнена. Мурза такий був лютий, що невинну конину власноручно зарубав шаблею.

Алмат і Місах провели козаків аж до запорозької межі. Щедро обдаровані, поїхали питати, де їх орда.

(Кінець).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Й. С., Балтімор, Мд. — Ці образки і статті були теж і по інших ґазетах і по цілій Америці.

Толідо, Огайо. — Тут рішає цей факт, що на Шевченківськім концерті було „Очі чорнія", „Очі чорнія". Чи це було відспіване, чи відогране на скрипці — не має значіння.

Облекшуюча обставина.

Оборонець: — Або й скажімо, що мій клієнт незаконним способом дійшов до тих акцій. Та тоді подумайте, що акції на другий день уже впали на пятьдесять процентів, то мій клієнт через те мав величезну втрату!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

СВАРКА ЗА КОНТРОЛЮ УРОДИН.

Зібрали недавно в Ню Йорку збори громадських діячів і почали дебатувати про питання контролі уродин. Не винесли з дебати одної думки, хіба переконалися, що в тій справі до згоди не дійдуть. Показується, що три професії: лікарі, священики і громадські діячі в цій справі не мають одного погляду. Дискутували цілий день і не сказали нічого такого, що вартаб затямити.

Тимчасом індійський провідник Ґанді сказав про безконтрольні уродини: „Люди, що множаться як щурі, будуть гинути як щурі".

Так талановита людина за хвилинку скаже річ, яка збирає всю суть суперечки в одно речення, що його просто забути не можна.

НЕВДАЧА МУСОЛІНІЯ.

Італійський диктатор може похвалитися неодним успіхом, та не може похвалитися, що йому вдалася пропаґанда за справу, яку він уважає за найважнішу для італійського народу.

Не зростає населення Італії так, як він цього хоче, не дивлячися на те, що він накладає кари на незамужних і безженних та жонатих, а бездітних та дає нагороди родинам з великим числом дітей.

Видно, що італійська жінка не хоче вже сповняти по давньому своєї праці коло продовження раси. І чи дивуватися їй, коли вона пережила війну з усіми її страховищами? Чи не повстала тоді думка у жінці: Чи на це я маю родити дітей, щоб вони гинули у війні?

АРХИКНЯЗЬ ОБВИНУВАЧЕНИЙ ЗА ОБМАНСТВО.

Доносять з Парижа, що там незадовго має станути на суді обвинуваченний за обман австрійський архикнязь Вільгельм.

Каже французька прокураторія, що архикнязь був помічником якоїсь Полети Коюби, котра має відповідати перед судом за те, що брала від готелів гроші, обіцюючи їм розголос, але цього розголосу потім не „доставляла".

Вільгельм є близький кревняк архикнязя Отона, що претендує на австрійський престол. Цікаво, чи клопоти Вільгельма поможуть Отонови?

ЩО ДИВУВАТИСЯ НАРОДАМ?

Австрійські Габсбурґи не одинокі монархи, що мають клопоти зі своїми неслухняними" народами.

У газетах ходять чутки, що бувший еспанський король Альфонсо має перепрошуватися з бувшою еспанською королевою Вікторією. Мовлять, вона вже їздить по морю з шамбеляном бувшого короля. Їх син не знає, чи помиритися батьку з мамою, але признає, що батько живе в Італії, а мама туди їде.

Повинні би перепроситися. Який це приклад для мільйонів Еспанців, з котрими король хоче перепроситися, коли він не може перепроситися з одною жінкою?

ПРО КОГО ЦЕ?

Американський письменник Роберт Гвиткови випустив недавно в світ повість „Ток Юнайтид Стейтс!" Герой повісти, що виглядає на пересічного молодого Американця, хоче знайти відповідь на питання: „Чому до чорта вони все говорять про потребу провідників, а їх собі не дістануть?"

Це питання можна би відай поставити не одним тільки Американцям.

ВИЩА КУЛЬТУРА.

Описує в тій повісти Гвитков таку сцену: Герой бачить, як з будинку великої газети виходить якийсь чоловік, ви-

махуючи палицею. „Це Карл Кичен", каже його товариш, „Фейлетоніст газети. Він культурний".

„Може бути", каже герой, „що це щось значить, але я заложуся з тобою, що як мені захочеться, я відберу йому палицю".

Він певне думав, що відібрати газетяреви палицю означало вищість над газетярем. Так Поляки й Москалі думають, що їх культура вища від української, бо польський або московський поліцай може побити українського автора по голові палкою.

МАСАРИК ПРО СЕБЕ САМОГО.

Президент ЧСР в розмові з письменником К. Чапеком поділився деякими споминами про себе самого. Масарик розповів, як по віднові самостійної ЧСР він мріяв про наукову діяльність і як його заскочила вістка про вибір його президентом держави.

„Одного разу, в перших місяцях президенства, забувши про нове становище, я умовився з приятелями зійтися в кавярні. Я вийшов зовсім звичайно з палати і пішов вулицею. Та тут збігся нарід... Треба було вчитися бути президентом"...

Незвичайно трудна для Масарика справа смертних присудів.

„Багато безсонних ночей коштував мене підпис кождого смертного присуду. Ті дні зазначені в мойому календарі чорними хрестиками. Я досліджував, чи смертна кара має який вплив на скількість злочинців; я переглядав статистику, і прийшов до переконання, що смертна кара не відстрашує: у хвилині доверщування свого злого діла проступник думає про його успіх, а не про величину кари, що на нього впаде.

„Я вірю і маю надію, що смертна кара щезне під впливом розвитку культури і морального підйому людства".

Закінчив свою розмову Масарик словами:

„Я вже над гробом... Та я гордий, що навіть на становищі голови держави я не відрікся ніодної справи, в яку я вірив, будучи бідним студентом. Я щасливий, що не зрадив своїй вірі в гуманізм і в демократію".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Шевченкове Свято.

Заходом Центрального Комітету відбулося свято роковин Т. Шевченка дня 24. м. м. Сема година вечором і вже саля виповнена вщерть. Підноситься завіса і починається програма концерту вступним словом. Далі несеться „Заповіт" Шевченка, відспіваний мужеським хором товариства Вільних Козаків, під проводом п. М. Юркова. Потім відспівано ще дві пісні. Хочу надмінити, що чув я вже нераз згаданий хор в попередних виступах; тоді співав добре. Та на останім виступі деякі пісні не були виведені так, як у попередних виступах. Одначе, беручи під увагу, що це не є професіональні співаки, то хор співав не зле.

Найкращими точками в музичній програмі був скрипковий квартет п. Шерелеса і виступ нашої відомої співачки п. Юлії Січинської. Це вже давно мала наша громада такий концерт. Присутні змушували скрипаків і п. Юлію Січинську повторювати пісні. Деклямації Ст. Майки й Анни Кучмій випали добре. Гра на мандолині п. П. Стасюка надала ріжноманітности програмі. Виконавець був змушений повторяти пісні.

А тепер про вдоволення людей і поведінку підчас концерту.

От виходжу і починаю говорити з жінкою з Придніпрянщини, котра каже, що ще не чула такого концерту в Рочестер. „Дивіться — каже вона — так мало людей у тім квартеті, а так багато заграли; або п. Січинська, так гарно заспівала, що мені згадалась опера". Розговори присутних про свято гомоніли з тиждень.

Публика себе тримала в спокою, так, що ця поведінка публики надала більшу повагу святу. І знову ця сама Наддніпрянка говорить: „А дивіть, яка інтелігентна публика. Як уважно прислухувалась. Навіть діти сиділи тихо. Видно, що й вони пошанували Шевченка".

Програма була добре приготована. Не довга. Не хочу залишити ще одної нашої громадянки, котра ніколи не відмовлялася від громадського обовязку, а це п. Стела Климців, котра пригравала до співу п. Січинській на пяні. Відчит мав д-р С. Сухованченко. Відчит був добре обдуманий.

Обсерватор.

ЙОНГСТАВН, О.

Шевченкове Свято.

Заходом української православної громади при співучасти братств, товариств і прогресивного клюбу влаштовано дня 31-го березня концерт в память уродин і смерти Тараса Шевченка.

Свято розпочалося панахидою, яку відслужив о. Василь Дяків, виголосивши теж проповідь про Шевченка як учителя українського народу. Якби не Шевченко і його твори, говорив священик, то ворогі давно вже приспали наш нарід. Однак Шевченко передав нашому народови заповіт до життя і волі і передав нам ту велику памятку „Кобзаря" — що взиває нас перестати бути рабами на своїй власній землі.

Свято відкрив о. Іван Сенчук, парох з Ню Кесл, пояснивши значіння Шевченківських свят.

Хорові точки виконав хор „Бандурист", під проводом п. Т. Кольонського. Відспівав Заповіт, Вечір, Слава нашим козаченькам, Реве та стогне, Ой вербо, вербо, Гей за морем, за широким. Всі пісні випали дуже добре.

Були деклямації молодих школярів Іванчака і Ганкевича.

Реферат по англійськи про Шевченка і його твори виголосив молодий студент з гайскул, п. М. Іванчак.

В дуетах співали дуже добре панночки: М. Сенчишак, Ю. Василько, Н. Павелко і М. Сіка.

Одною з найкращих точок концерту були сольоспіви пані Марії Дяків. Правдива артистка-соловейко. Відспівала: На що мені карі очи, Кажуть люди, щом щаслива, Ах дежь той цвіт і Чи є в світі молодиця. По відспіванню цих пісень, публика нагородила паню Дяків щирими і грімкими оплесками.

Любо було дивитися на шкільних дітей на сцені (було їх понад 60) під управою о. В. Дякова. Всі діти чудово співали і деклямували.

Реферат про Шевченка виголосив о. В. Дяків. Говорив на тему „Тарас Шевченко, його життя та заповіти". Представив присутним, як то до нас Шевченко відзивався і як він нас учив жити, і не опиратися на нікого, а здобувати нашими власними силами свою волю, бо її для нас ніхто не здобуде. Казав, як то Шевченко кличе нас у своїх творах обєднатися, бо в злуці сила, а де сила і здорова нація — там і воля.

„Ой, кудиж ти, ластівочко відлітаєш" відспівали знаменито панночки Коґут, Ліницька, Мердич і Павелко.

На кінець свята подякував о. Дяків всім гостям з Ню Кесл і Елвуд Сіті за участь у тім святі.

Свято закінчено гимном „Ще не вмерла Україна".

Теодор Сенедяк.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана, складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за скоре виплачення мені посмертного по моїм чоловіку, Івані Букаті, котрий помер 24. а похорон відбувся 27. березня. Також дякую місцевим Українцям, а зокрема членам бр. св. Петра і Павла за вінок і численну участь у похороні, а п. К. Муштукови за прощальні слова, котрі сказав на цвинтарі.

Спи дорогий Мужу, сном блаженних.

Михайлина Буката, вдова; Марія і Михайло, діти.

Я, нижче підписаний член тов. Січ, 182 від. У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $100, котра стала мені великою поміччю у моїм каліцтві, утратения ока. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Гнат Сагайдак.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 60, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінг відбудеться в неділю, 14. квітня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній св. Володимира. Проситься всіх членів прибути на означений час, як також проситься тих членів, котрі ще не змінили старих грамот на нові роди, щоби на тім мітінгу це зробили. Непричвний член або урядник підлягає карі на підставі ухвали. — Василь Левчик, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. квітня, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та ул. Кождий член має явитись на цих зборах точно в годині 8-мій ввечір. Довгуючим пригадується вирівнати свої належитости. На цих зборах дасть відчит п. Омелян Ревюк, редактор „Свободи". Неприявний член без оправдання, буде відповідальний після статута. — Д. Костишин.

ФРЕНКФОРД, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, відбудуться в неділю, 14. квітня, точно в годині 3-тій пополудни. Буде збирання вкладок і приняття нових членів. Звертаємо увагу членів на постанову уряду У. Н. Союза відносно виміни грамот та взиваємо всіх принести свої старі грамоти до виміни. На зборах будемо приймати дітей і старших в члени У. Н. Союза. — М. Шанайда, Г. Михалюк, П. Омелян.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 14. квітня, в першій годині пополудні. Проситься всіх членів явитися на час. Ті члени, котрі ще не виміняли своїх грамот, зволять принести старі грамоти на мітінг і підписати аплікацію. Напоминається довгуючи, щоб сплачували свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Йосиф Урбан, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Подається до відома, що мітінг Бр. Сош. св. Духа, від. 237, відбудеться в неділю, 14. квітня, в годині 1-шій пополудні, в У. Н. Домі. На цей мітінг обовязково кождий член мусить явитися, бо є дуже важні справи до вирішення, як: ювилейна книга, фотографія, Звіт з Філаделфійських зборів, реченець виміни грамот і т. д. Хто не буде причвний на тім мітінгу, буде жалувати, а також буде караний член 25 ц., а урядник 50 ц. Напоминається довгуючих членів, щоб платили свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ілько Вовк, предс., Григорій Забитко, кас., Григорій Стеців, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 13. квітня, в годині 7:30 ввечір, в гали під ч. 724 Ліонард ул. Кождий член має явитись на мітінгу, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Більський, предс., Н. Долгун, кас., Дм. Багрій, секр. 315 Oakland St., Brooklyn, N. Y.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 138, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінг відбудеться в неділю, 14. квітня, рано зараз по Сл. Божій, в гали церковній при Гров ул. На порядку крім звичайних справ секретар відчитає звіт приходів і розходів за останніх три місяці. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Лука Сидорак, предс.; Денис Качмарик, кас.; С. Кунікевич, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітінг відбудеться в суботу, 13. квітня, в годині 7:30 ввечір, там, де звичайно. Задля важних справ проситься членів, щоб всі як один явилися на означений час. Звертається увагу тим девятьом членам, які ще остались в старім роді обезпечення, щоби принесли на мітінг свої грамоти та виміняли на нові, бо коли в нашім відділі є вже перенесених 159 членів, то чому тих 9 мають бути позаду, які опісля можуть нарікати на уряд, коли їм прийдеться платити о багато більше, а без тих користей, які дістають ті, що добровільно переписались. Рівнож пригадується довгуючим членам, щоби свої довги виповнили на тім мітінгу, бо на тім мітінгу мається вирішити, що зробити з довгуючими членами. Неприявний на тім мітінгу член підпаде карі після ухвали. — П. Романишин, предс.; С. Стойко, кас.; Іван Лисак, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 14. квітня. Проситься всіх членів явитись, а головно просимо вирівнати залеглі вкладки. Також пригадуємо тим членам, що ще не виміняли своїх грамот, отсе крайна пора це зробити, тому просимо принести старі грамоти на мітінг. — Василь Стриковський, предс.; Антін Гарасим, кас., Микола Ю. Сеник, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 14. квітня, в церковній гали, в годині 1:30 пополудні. Взивається усіх членів прийти і заплатити свої вкладки. Члени, котрі були суспендовані минувшого місяця, коли зголосяться цього місяця і заплатять свої вкладки, будуть приняті наново. Пригадується тим членам, котрі ще не переписались зі старої системи до нової, щоб того місяця попринесили свої грамоти на мітінг, бо потім може буде запізно. — Уряд.

ВЕСТ САЙД, НЮ ЙОРК. Тов. Свобода, від 194, повідомляє, що річні збори відбулися 23. березня. Збори були припинені через виміну грамот. На зборах були усі члени приявні і усі згодилися на пропозицію нового роду обезпечення, і вибрали слідуючий уряд на 1935 рік: Гавриїл Саханич, предс.; Теодор Пітула, кас.; Стефан Гнатишин, фін. і. рек. секр.; Василь Заприлюк, заст. пр.; Василь Ницак, заст. кас.; Михайло Демянчук, заст. секр.; Семко Озарчук і Стах Шпіборський, контр. комісія; Михайло Демянчук і Іл. Шущинський, опікуни хорих. Повідомляється членів, що збори відбудуться в суботу, 13. квітня, під ч. 731 — 10-та Евеня. — С. Гнатишин, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Відділ 312 повідомляє всіх своїх членів, що мітінг місячний відбудеться в неділю, 14 квітня, в годині 3-тій пополудні, в церковній гали. Змінено з суботи на неділю через те, що парохія має на суботу представлення. Просимо всіх членів, щоб хоч трохи більше інтересувалися і учащали на мітінги. — П. Овсяний, предс.; К. Форош, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА ПІД СОВЄТАМИ.

Аґрономом на лекції про шкідників хлібних ростин: „Однечи, громадяни й громадянки, ці всі шкідливі звірятка й комашки, про які я згадав, ані в десятій частині не роблять такого спустошення у вашому збіжжю, як це один шкідник, про якого хочу сказати. Він дійсно найбільший ваш ворог, він найбільший шкідник у хліборобському секторі, він нерідко нищить цілий ваш дорібок, добутий тяжкою працею. Ця потвора, що робить більшу шкоду, як усі контрреволюціонери разом — це довгоносик... Ви знаєте його..."

З гурту: „Чи знаємо? Як їх не знати, тих жерунів нашої праці?! Довгоносики, довгоноси, жидюги погані, винищити їх до ноги, щоб сліду з них не осталося! Геть з довгоносиками! Від часів революції знайшовсь один чоловік, що відважився сказати правду, хто нас найбільше нищить. Хай живе наш друг-аґроном!"

Аґроном переляканий: „А... леж, товариші, громадяни... Ви не зрозуміли... Шеж я про довгоносиків — шкідливу комашню, що нищить вашу працю..."

З гурту: „Зрозуміли, товариш аґрономе, зрозуміли... Еге ж, геть з довгоносими ворогами нашого хліборобського сектора!"

* * *

Управитель похідного кінотеатру до селян: „Ось вам чудова фільма, в якій висвітлене нуждене життя нашого робітника селянина під царським режимом... А ось наша подібна боротьба з білобандитами, денікінцями, петлюрівцями і іншими ворогами нашого пролетаріяту... А тут феноменальна фільма про колосальні досягнення пятилітки в нашому промисловому секторі... Котру з цих фільм бажаєте бачити?"

Несміливий голос з товпи: „Товаришу, а не маєте фільми, що висвітлювала6, як це ви від нас збіжжя забираєте? Варта би побачити".

Вейтер пішов, а за хвилинку вернувся та каже:

— На жаль не маємо карного кодексу, та господар сказав, що панове можуть не платити за вино!

У ТІХТЯХ НУЖДИ.

Дня 21-го листопада 1934 р. розійшлася по Підволочиськах вістка, що хтось убив стару Жидівку Файгу Кестен і важко ранив її сестру Рахелю Грос. По кількох днях знайшли вбивника. Був ним 30-літній Франц Рудакевич.

В середу, 6-го березня ц. р. Франц Рудакевич станув перед тернопільським судом присяглих, обвинувачений у намірі грабіжу, вбивства і намагання вбивства.

В 1930 р. — зізнавав підсудний — втратив він родичів. Мусів виживити рідню, що складалася з сестри каліки та брата сухітника. Обоє вони були нездатні до праці. Проте підсудний давав собі якусь раду, працюючи в деревному складі, Вайнзафта у Підволочиськах. Останніми часами збут дерева сильно зменшився, так, що підсудний заробляв тільки одного злотого денно. І тоді заглянула до їх хати нужда, голод. Не було за що заплатити мешкання, не було що їсти, не було зимової одіжі. По довшій душевній боротьбі підсудний рішив роздобути гроші — крадіжем. Пішов нічччю до мешкання Файги Кестен, що мала крамницю та в день уторгувала трохи грошей. Коли підсудний відчиняв шафу, Файга Костен проснулась. Підсудний, довго не надумуючися, залізним гаком що мав його з собою, ударив Файгу Кестен. Те саме зробив з Рухлею Грос, коли вона збудилась. Коли тікав потім з мешкання Кестенової, загубив залізний гак. Цей гак довів до викриття вбивника. Та підсудний вбивати не хотів. Хотів жити і пішов красти.

Свідки на розправі говорили про підсудного найприхильніше.

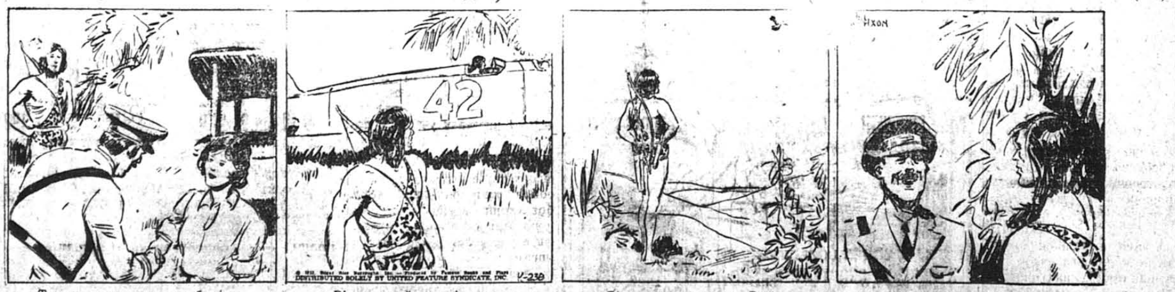
Присяглі судді заперечили всі головні питання відносно вини підсудного, затверджуючи тільки два евентуальні питання.

Трибунал на цій основі засудив підсудного Франца Рудакевича на 7 літ тяжкої тюрми.

Підсудного боронив з уряду д-р П. Олійник.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (238)

Тарзан стояв трохи на боці, коли приїхав полковник Кейпел. Він бачив, що офіцир поздоровив Сесила, як молодшого офіцира, а потім обернувся до Ольги. Тарзан дивувався, як почувається більшевицька шпигунка в цій ситуації, тимбільше, що вона знала, що Тарзан знає про її шпигунство та зраду. Він бачив, як полковник поздоровив її сердечно.

Він не чув його слів, але видів, що полковник з нею поводився дуже гарно. Тарзан обернувся на бік і нахмарився. Як би хтось був коло нього, був би почув, як він загаркотів, мов звір. Він знав, що його край роює з червоними, і тому він уважав своїм обовязком розкрити цю шпигунку. Але всетаки він завагався. Він не бачив її, як вона відіхала.

Він розпрощався з Роджером. Тепер він стояв і дивився, поки літак не пропав у повітрю. Англійські жовніри ждали вже приказу, щоби починати похід. Полковник Кейпел, готовий вибратися з ними, шукав Тарзана. „Я бажав би собі, щоби ви пішли з нами, Ґрейстовк", сказав він. „Поручник Сесил і молода жінка теж хочуть, щоби ви пішли з нами".

„Ні", відповів Тарзан, „я піду своєю дорогою, самий. Сесил і Ольга Бореч хотіли тільки мені віддячитися". „Ольга Бореч?! — викрикнув полковник Кейпел. Потім він засміявся. „То ви ті знаєте як Ольгу, червону шпигунку? Чи це все ви знаєте?" „Так", сказав Тарзан, „і це мені вистарчає". „Ви помиляєтеся".

Професор забув узяти з собою на виклад книжку. Вернувся та дзвонить у дзвінок при своїх дверях. Служниця говорить ізза дверий:

— Пана професора нема дома! Пішов на виклади. Не відчиняю!

— Шкода! — відповів професор, обернувся тай пішов.